

Ini Sa Igsulat Diyà Sa Medoo

HIBELU

Ini Denu Sa Igsulat Diyà Sa Medoo Etaw Hibelu

Na, endà tigtu netiigan ta duu ngadan di etaw migsulat ini i sulat. Dodoo, iya sa penemdem sa medoo etaw si Pabelo sa migsulat ini i.

Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Danà da migpigtuu owoy migpangunut ma dé diyà si Kelistu, huenan di egkelepuhan sa medoo duma da Hudiyu endà egpigtuu kagda. Egpeumàumaan da kagda owoy egpelihayen da ma anì sumabuh da migtuu diyà si Hésus Kelistu anì pelikù da diyà sa tapay adat kesimbà etaw Hudiyu. Duen sa duma etaw i Hésus migpelikù da dé diyà sa tapay adat kesimbà da, enù ka endà egpeketingkel da diyà sa lihay da. Huenan di, pineuwitan di sulat sa medoo etaw i Hésus anì pebagelen da sa pedu da anì kumeelles ma sa kepigtuu da diyà si Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tinulon di tigtu Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi sa miglowon diyà si Mosis owoy diyà sa medoo egsugùsuguén i Nemula. Tinulon di ma uman pa mapulù sa kepatay i Hésus diyà sa medoo hinagtay eg-imatayan da anì mekepeuloy sa salà da. Tinulon di ma si Hésus Kelistu daa sa eg-upion kenita diyà si Nemula, owoy endà duen sa tegeantang kenita diyà si Nemula liyu daa kagdi.

Tigtu Eglowon Hésus I Anak I Nemula

1 ¹Na, egoh anay migtulon sa medoo tegesugkow i Nemula sa kagi igpetiig di diyà sa medoo tupù ta etaw Hudiyu. Medoo gulê mig-ikagi Nemula i diyà kenagda, owoy medoo sa ukit di eg-ikagi diyà kenagda. ²Dodoo ini egoh di tigesa dé sa binaelan i Nemula, enù ka Anak di dé sa egsugkow sa kagi di diyà kenita. Danà sa Anak di si Hésus Kelistu, pineduen i Nemula siini langun eghauwen. Owoy hinemilì i Nemula kagdi anì kagdi sa datù egsabà langun. ³Owoy danà sa Anak di ma, netiigan ta doo sa kedakel i Nemula enù ka nesetepeng da. Sa adat i Nemula, iya ma adat sa Anak di. Tigtu mekegaga kagi sa Anak di, enù ka

danà sa tunung kagi di daa, egssabaan di sa langun pineduen i Nemula. Egoh di migtigtu salà sa langun etaw, nebatun dutu langit dò owoy migpenuu denu kuwanan i Nemula, sa Tigtu Datù diyà langit.

Miglowon Hésus I Diyà Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula

⁴Na, danà i Hésus migpenuu dé denu kuwanan i Nemula, igpetiig i Nemula si Hésus sa miglowon diyà sa medoo egsugùsuguen di. Hediya ma, uman pa mapulù sa gelal ibegay i Nemula diyà sa Anak di diyà sa gelal sa medoo egsugùsuguen di. ⁵Enù ka endà duen sa egsugùsuguen di inikagiyán di iling siini kagi di diyà sa Anak di, guwaen di,

“Kuna sa Anak ku,

 owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko.”^a

Hediya ma, beken denu sa egsugùsuguen di siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Aken sa Emà di, owoy kagdi sa Anak ku.”^b

⁶Egoh i Nemula buyu egpeangay sa lebì Anak di diyà siini tanà, guwaen di,

“Kagdi doo sa oloen sa langun egsugùsuguen i Nemula.”^c

⁷Dodoo ini polo sa kagi i Nemula denu sa medoo egsugùsuguen di, guwaen di,

“Kagda daa sa egsugùsuguen ku,

 owoy amuk duen sa ipebael ku diyà kenagda,
 mebaluy lagà da kelamag ataw ka apuy.”^d

⁸Dodoo tigesá sa kagi i Nemula denu sa Anak di, enù ka guwaen di diyà kenagdi,

“Kuna si Nemula;

 endà duen ketamanan sa kedadù ko taman melugay.

 Tigtu metudà sa kedadù ko.

⁹Meiyap ka daa sa metiengaw adat.

 Egkelepuhan ko sa medaet.

 Huanan di, aken sa Nemula ko

 egpedakel keniko diyà sa medoo duma ko,

 owoy ibegay ku diyà keniko sa tigtu dakel kekeanggan.”^e

¹⁰Na, duen ma sa kagi i Nemula diyà sa Anak di, guwaen di,

 “O Datù, kuna sa migpeduen sa tanà egoh anay.

 Owoy danà sa belad ko

 pineduen ko sa langun eghauwen diyà langit.

¹¹Apiya di pa mekedan kani sa tanà owoy langit,

 tapay ka doo endà mekedan taman melugay.

^a 1:5 Basa ko Isalem 2:7 ^b 1:5 Basa ko 2 Samuwél 7:14 ^c 1:6 Basa ko

Dutilonomiyu 32:43 ^d 1:7 Basa ko Isalem 104:4 ^e 1:8-9 Basa ko Isalem 45:6-7

Mekedan da lagà sa tapay ginis memoot.

¹² Sambian ko sa langit owoy sa tanà lagà sa tapay kawal dinilin.

Dodoo kuna, tapay ka doo endà mesambian
 owoy endà ma meelut sa lalù ko.”^f

¹³ Hediya ma, endà ma duen egsugùsuguen i Nemula inikagiyan di iling
siini kagi di diyà sa Anak di. Guwaen di diyà si Kelistu,

“Penuu ka dahini denu kuwanan ku
 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
 owoy ipeutuh ku keniko.”^g

¹⁴ Na, netigan ta dé ini i. Sa medoo egsugùsuguen i Nemula, kagda daa
sa egsuguen di. Apiya di pa endà mehaa ta duu, egsuguen i Nemula doo
kagda anì tabangan da kita i medoo etaw mebegayan lalù endà meelut di.

Ini Denu Sa Kealuk I Nemula Etaw

2 ¹Na, amuk hediya sa kedakel i Hésus Kelistu, ini sa mepion baelan
ta, tigtu peelesen ta sa tuu tegudon dinineg ta anì endà melengaan
ta duu anì endà mekeamu ki. ²Tigtu metudà sa uledin i Nemula
igsugkow sa medoo egsugùsuguen di diyà si Mosis egoh anay, huenan di
nepigtamayan sa langun etaw migtipay sa uledin di nekeenget diyà sa
binaelan da. ³Hediya ma kita i, endà ma mekeiwod ki sa kepigtamay i
Nemula amuk egpeulanen ta sa mepion kealuk di kenita. Si Datù Hésus
Kelistu sa anay etaw migtulon denu sa kealuk di kenita, owoy duen ma
medoo etaw migdineg diyà kenagdi egpetiig da diyà kenita tuu sa kagi
di. ⁴Netiigan ta netuuwan ma doo Nemula i diyà sa igtulù da, enù ka
duen sa medoo tandà egkegaipan etaw owoy medoo balangan panduan
igpebael di diyà kenagda, owoy igtukid di ma ibegay diyà kenagda sa
medoo balangan egkegaga kedu diyà sa Metiengaw Suguy di danà sa uyot
di.

Si Hésus Sa Eg-aluk Kenita

⁵ Na, egtulonen ké diyà keniyu denu sa magtu tanà isambi i Nemula
kani diyà tanà. Amuk meuma iya wé, beken sa medoo egsugùsuguen di
sa hinemili di kumedatù, ⁶dodoo sa medoo etaw polo sa pedatuen di.
Enù ka duen sa kagi igpesulat denu iya wé diyà sa libelu kagi i Nemula,
guwaen di,

“O Nemula, tigtu eglowon ka diyà sa medoo etaw,
 gasama iya endà nelipengan ko duu kagda.

Tigtu ka mapulù,
 gasama iya eg-ipaten ko doo sa medoo etaw.

⁷ Pinetukéey ko kagda diyà sa medoo egsugùsuguen ko,

^f 1:10-12 Basa ko Isalem 102:25-27 ^g 1:13 Basa ko Isalem 110:1

dodox endà iseg di nelugay,
enù ka iya sa tapay uyot ko
pedakelen ko kagda kani owoy meadatan da ma kani.

⁸ Owoy pesabaen ko ma kagda kani diyà sa langun eghauwen.”^h Na, iya sa kagi igpesulat di denu sa egoh i Nemula ipesabà di diyà sa etaw sa langun eghauwen. Huenan di, egketiigan ta ini i, mekeuma kani sa egoh di endà duen tayu endà mesabaan di duu sa langun binaelan i Nemula. Dodox ini egoh di, endà pa duen sa etaw eghauwen ta egsabà sa langun binaelan i Nemula. ⁹Dodox, netiigan ta netuu dé iya wé danà i Hésus Kelistu, enù ka egoh di neetaw diyà tanà, migpetukéey diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula dodox endà iseg di nelugay. Iya sa igpeukit i Nemula diyà kenagdi danà sa dakel kehidu di etaw, anì tinigtuwan di sa salà langun etaw egoh di nematay. Huenan di danà sa kinepatay di, tigtu egpedakelen i Nemula kagdi ini egoh di owoy tigtu meadatan ma. ¹⁰Na, tigtu metudà sa kepeukit i Nemula lihay diyà si Hésus enù ka si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen anì oloen sa langun binaelan di kagdi. Metudà ma iya wé kepeukit di diyà si Hésus, enù ka tinandaan di kumetiengaw temù Hésus i, owoy tinandaan di ma mebaluy ki dé anak i Nemula anì melalù ki ma lagà sa hagdi lalù endà meelut di. Owoy danà i Hésus nepelihay, mebaluy kagdi ma dé sa ukitan ta mealukan denu sa salà ta.

¹¹ Na, si Hésus sa migkayas salà ta owoy kita i medoo kinaysan di salà, sebaen daa sa Emà ta ini egoh, si Nemula. Huenan di, endà memala di kenita, dodox pinengadanan di dé kita hadi di. ¹²Duen sa kagi di diyà si Nemula, guwaen di,

“O Nemula, tulonen ku kuna diyà sa medoo hadi ku.

Owoy oloen ku kuna diyà sa duyuy ku
amuk egkesetipon ké egsimbà diyà keniko.”ⁱ

¹³ Guwaen di ma, “Sumalig a diyà si Nemula.” Owoy guwaen di ma, “Dahini a dé eg-unutan sa medoo duma ku anak i Nemula igsalig di diyà kenak.”^j

¹⁴ Na, kita i anak i Nemula, etaw ki daa owoy endà melalù sa lawa ta. Huenan di, neetaw ma Hésus i anì mekeiling kenita. Iya sa pesuwani di neetaw anì mebaluy mematay ma kagdi ya, owoy danà sa kepatay di, inatuwan di dé Satanas i sa keduwan kepatay etaw. ¹⁵Huenan di, eglauen di kita enù ka edung egoh anay lagà ki neudipen danà ta egkelimedangan sa kepatay ta, dodox ini egoh di nelaun ki dé. ¹⁶Na, netiigan ta beken iya sa egtabangan di sa medoo egsugùsuguen i Nemula, dodox kita polo lagà tugod i Ablaham sa egtabangan di. ¹⁷Dodox endà metabangan di duu kita amuk endà ilingan di kita i medoo hadi di.

^h 2:6-8 Basa ko Isalem 8:4-6 ⁱ 2:12 Basa ko Isalem 22:22 ^j 2:13 Basa ko Isayas 8:17-18

Huenan di, neetaw Hésus i diyà tanà owoy tinigkelan di ma sa medoo kelikutan ta, anì hiduwan di kita amuk kagdi sa datù ta kesaligan eg-antang diyà si Nemula denu kenita, owoy kagdi sa migtigu sa langun salà ta danà sa kepatay di.¹⁸ Tigtu melikut sa neukitan di egoh anay egoh di tinepengan i Satanás anì mekesalà. Huenan di, tigtu netiigan di imi egoh sa ukit ketabang di sa medoo etaw egtepengan i Satanás, enù ka netigkelan di sa kinetepeng i Satanás kenagdi egoh anay.

Eglowon Hésus I Diyà Si Mosis

3 ¹Na, o medoo duma ku egpigtuu hinemilì i Nemula, danà iya wé tinulon ku, penemdem yu dé sa denu i Hésus Kelistu sa pinigtuu ta. Kagdi sa pineangay i Nemula diyà tanà owoy kagdi ma sa Datù ta eg-antang diyà si Nemula denu sa kepigtuu ta. ²Kesaligan kagdi i enù ka migpangunut diyà sa langun igsugù i Nemula kenagdi. Kagdi lagà si Mosis sa tupù ta migpangunut diyà si Nemula egoh anay egoh di mig-ipat sa medoo tupù ta etaw Hudiyu pinegulepengan malayan i Nemula. ³Dodox apiya di pa mapulù etaw Mosis i, uman pa mapulù doo Hésus i, enù ka upama amuk meolò sa dalesan, uman pa meolò doo sa etaw migbael dalesan. ⁴Na, amuk duen dalesan, netiigan ta ma duen doo sa etaw migbael, dodoo si Nemula sa migbael sa langun eghauwen. ⁵Na si Mosis, lagà daa sa egsugùsuguen i Nemula egoh anay, enù ka kesaligan daa egpangunut diyà sa igpebael di kenagdi egoh di eg-ipat sa langun duma di etaw i Nemula pinegulepengan malayan i Nemula. Sa binaelan i Mosis, lagà sa tuladan daa diyà sa ipehaa i Nemula kani. ⁶Dodox si Hésus Kelistu, beken egsugùsuguen i Nemula, enù ka kagdi polo sa Anak di tigtu kesaligan eg-ipat sa malayan i Nemula. Na, kita lagà sa malayan di amuk takà ki egsalig diyà si Kelistu owoy amuk egkeanggan ki eg-angatangat sa langun igrasad di diyà kenita.

Taa Yu Anì Endà Mekedan Sa Kepigtuu Yu

⁷Huenan di, mepion amuk egpangunut ki diyà sa kagi sa Metiengaw Suguy i Nemula igpesulat. Guwaen di,

“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,

⁸ yoko egpetegas duu sa ulu yu.

Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu

 dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,

enù ka mikgetegas sa ulu da,

 owoy endà egpangunut da diyà si Nemula,

 owoy egtepengan da sa ketaes tali di.”

⁹ Guwaen i Nemula, “Apiya di pa hinaa da
sa medoo panduan binaelan ku diyà kenagda
taman epat pulù gepalay,

takaan da doo aken egtepeng.

¹⁰ Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda, owoy guwaen ku,

‘Takà eg-amu sa penemdem da,

owoy eg-eked da ma egpangunut diyà sa igsugù ku.’

¹¹ Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda,

owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,

‘Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda

sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.’^k

¹² Na, o medoo duma ku egyptuu, amuk hediya sa binaelan i Nemula diyà sa medoo etaw endà egyptuu egoh anay, tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu medaet sa pedu di owoy endà egyptuu di, enù ka iniyugan di kani Nemula i sa melalù taman melugay. ¹³Dodox ini polo sa mepion baelan ta ini egoh di egoh ta pelà eg-alukan i Nemula, setuluay ki denu sa kepigttu ta uman agdaw anì endà meakalan ki diyà salà anì endà ma kumetegas sa ulu ta egyptuu. ¹⁴Iya sa egbaelan ta, enù ka amuk peelesen ta taman melugay sa tapay kesalig ta kenagdi, mebaluy ki doo duma i Kelistu.

¹⁵ Na, taa yu siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,

yoko egpetegas duu sa ulu yu.

Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu,

enù ka migketegas sa ulu da,

owoy endà egyptunut da diyà si Nemula.”^l

¹⁶ Na, ngadan iya wé medoo etaw migdineg sa kagi i Nemula dodox endà egyptunutan da duu? Kagda sa langun tupù etaw Hudiyu mig-unut diyà si Mosis egoh di mig-uwit kenagda kedu diyà Igiptu. ¹⁷Owoy ngadan iya wé medoo etaw binulitan i Nemula taman epat pulù gepalay egoh anay? Kagda doo sa tupù etaw Hudiyu takà nesalà diyà si Nemula, huenan di pinigtamayan di kagda, owoy nematay da langun dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. ¹⁸Kagda ma doo sa pinasadan i Nemula, guwaen di, “Endà meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.” Na, iya sa kagi i Nemula denu kenagda enù ka endà egyptunut da diyà kenagdi. ¹⁹Huenan di, netiigan ta endà dé mekeuma da dutu enù ka endà egyptuu da.

4 ¹Gasama iya, meketuu doo sa tapay igpasad i Nemula sa mepion ugpaan sa medoo etaw kenà da umetud kani. Huenan di, tumulik ki anì endà duen sebaen etaw diyà kenita endà mekeuma di diyà sa mepion ugpaan tinapay i Nemula. ²Enù ka kita, tinulonon ki ma dé sa Mepion Tegudon kedu si Nemula iling mendaa sa medoo tupù ta tinulonon egoh anay. Dodox apiya di pa migdineg da sa tegudon igpetiig i Nemula diyà

^k 3:7-11 Basa ko Isalem 95:7-11 ^l 3:15 Basa ko Isalem 95:7-8

kenagda, lagà polo endà duen ulan di diyà kenagda enù ka endà egpigtuu da. ³Dodoo kita i etaw egpigtuu, mekeuma ki doo diyà siedò ugpaan tinapay i Nemula kenà ta umetud. Dodoo sa medoo etaw endà egpigtuu, endà mekeuma da dutu enù ka ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Tigtu egbulitan ku kagda,

owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,

‘Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.’ ”^m

Na, iya sa kagi i Nemula apiya di pa tapay dé duen sa mepion kenà ta mekeugpà, enù ka tinapay di dé migbael egoh anay egoh di migpeduen sa langun eghauwen. ⁴Netiigan ta neubus dé iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa kepitu di agdaw, guwaen di,

“Mig-etud Nemula i diyà sa kepitu di agdaw,

enù ka neubus dé sa langun binaelan di.”ⁿ

⁵Dodoo ini ma sa kagi i Nemula denu sa medoo tupù ta endà egpigtuu, guwaen di, “Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.”

⁶Na danà iya wé kagi di, netiigan ta apiya di pa migdineg sa medoo etaw egoh anay sa Mepion Tegudon denu sa ugpaan kenà ta umetud, endà doo mekeuma da dutu enù ka endà egpigtuu da. Dodoo, duen polo sa medoo liyu etaw mekeuma dutu siedò kenà da umetud tinapay i Nemula. ⁷Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen pelà ini egoh di sa agdaw hinemili i Nemula egoh sa etaw mekeangay diyà sa mepion kenà da umugpà tinapay di. Enù ka egoh di nekeuma dé medoo gepalay, igpesulat i Nemula diyà si Datù Dabid ini i igsulat ku, guwaen di,

“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,

yoko egpetegas duu sa ulu yu.”^o

⁸Na, egoh anay egoh i Hosuwa mig-uwit sa medoo tupù ta, beken iya sa inangayan da sa tigtu ugpaan kenà da umetud tinapay i Nemula. Enù ka amuk iya sa tigtu ugpaan tinapay i Nemula, endà duen sa pesuwan i Nemula egtulon dema diyà kenita denu sa sebaen ma agdaw egoh di peugpà etaw dutu. ⁹Huanan di, kita i etaw i Nemula, netiigan ta duen doo sa ugpaan kenà ta umetud, iling mendaan sa egoh i Nemula mig-etud egoh anay diyà sa kepitu di agdaw. ¹⁰Sumalà dé sa etaw peugpaen i Nemula dutu siedò kenà ta umetud, neubus dé sa hagdi galebek, iling mendaan sa egoh i Nemula mig-etud egoh anay egoh di neubus migbael sa langun eghauwen. ¹¹Huanan di, udesan ta temù sa kepigtuu ta anì mekeuma ki ma dutu siedò ugpaan kenà ta umetud. Meked ki umiling sa medoo etaw egoh anay endà egpigtuu diyà sa kagi i Nemula, anì endà duen sebaen etaw diyà kenita endà mekeuma di dutu.

^m 4:3 Basa ko Isalem 95:11 ⁿ 4:4 Basa ko Génésis 2:2 ^o 4:7 Basa ko Isalem 95:7-8

¹² Na, tigtu egpekegaga sa kagi i Nemula mekepelalù etaw taman melugay. Uman pa diyà sa galangan sundang sa kagi i Nemula, enù ka umuteng diyà sa penemdem ta owoy sa pedu ta, owoy mehaa di sa langun egpenemdem ta owoy sa uyot ta. ¹³ Endà duen sa mekelidung diyà si Nemula, enù ka meawangan doo langun owoy eghauwen di sa langun egbaelan ta. Kagdi sa umigsà kenita kani denu sa langun binaelan ta owoy sa langun penemdem ta.

Si Hésus Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Denu Kenita

¹⁴ Na, peelesen ta sa kepigtuu ta diyà si Hésus sa Anak i Nemula, enù ka nebatun dé dutu langit dò kenà i Nemula eg-ugpà anì kagdi sa mapulù datù ta eg-antang diyà si Nemula denu kenita. ¹⁵ Mepion amuk kagdi sa eg-antang denu kenita, enù ka tigtu eghiduwian di kita owoy netiigan di ma sa egoh ta endà duen egkegaga, enù ka egoh di neetaw diyà tanà egoh anay, neukitan di sa langun balangan kenà i Satanas egtepeng kenita anì mekebael ki salà, dodox kagdi endà duen sa hagdi salà. ¹⁶ Huenan di, endà memala ki eg-angay egpegeni tabang diyà si Nemula sa épê dakel egkegaga, enù ka duen dé sa datù ta si Hésus eg-antang diyà si Nemula denu kenita. Tigtu mehidu Nemula i, eghiduwian di kita owoy tabangan di kita amuk meuma sa kelikutan ta.

5 ¹ Na, amuk duen etaw Hudiyu nehemili anì kagdi sa ulu-ulu tegesimbà atung eg-antang diyà si Nemula, kagdi ma sa sinaligan da sa medoo ibegay da uloy diyà si Nemula owoy kagdi sa binegayán da ma hinagtay imatayan da anì metigtawan sa salà da. ² Danà di ma etaw diyà tanà takà eg-amu, huenan di metaes ma doo sa hagdi tali denu sa medoo duma di nekeamu ma danà da endà neketiig. ³ Owoy danà di ma eg-amu, eg-imatay ma doo hinagtay anì metigtawan ma sa hagdi salà, iling mendaan sa keimatay di hinagtay amuk nesalà sa medoo duma di. ⁴ Kagdi sa mapulù etaw tigtu meadatan. Dodox, endà mebaluy di amuk kagdi sa humemilì kenagdi anì kagdi sa tegeantang diyà si Nemula denu kenagda. Enù ka si Nemula polo sa eghemilì kenagdi, lagà mendaan sa egoh di mighemilì si Alon egoh anay anì kagdi sa tegeantang denu kenagda diyà si Nemula.

⁵ Hediya ma Kelistu i, endà hinemilì di duu kagdi anì kagdi sa mapulù datù ta tegeantang kenita diyà si Nemula. Dodox si Nemula polo sa mighemilì kenagdi egoh di mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di,

“Kuna sa Anak ku,

owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko.”^p

⁶ Duen ma sa kagi i Nemula diyà kenagdi, guwaen di,

“Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman melugay,

^p 5:5 Basa ko Isalem 2:7

iling mendaan si Milkisédék
sa tegeantang diyà kenak egoh anay.”^q

⁷Na, egoh anay egoh i Hésus pelà diyà tanà, egsinegaw owoy eg-umow metaled danà di tigtu egpegeni egsimbà diyà si Nemula, enù ka netiigan di si Nemula daa sa mekealuk kenagdi denu sa kepatay di. Migpetukéey Hésus i owoy takà egpangunut diyà sa igsugù i Nemula, huanan di dinineg i Nemula sa kesimbà di. ⁸Dodoo apiya di pa Anak i Nemula kagdi i, duen doo sa medoo lihay nekeuma diyà kenagdi anì metiigan di sa kepangunut di diyà sa langun uyot i Nemula. ⁹Danà di tigtu migpangunut diyà sa langun igpebael i Nemula kenagdi, mebaluy dé kagdi sa tegealuk sa langun etaw mangunut diyà kenagdi anì mebegayan da lalù endà meelut di, ¹⁰owoy ginelal i Nemula ma kagdi sa datù atung umantang diyà si Nemula denu kenita, lagà mendaan sa galebek igpebael i Nemula diyà si Milkisédék egoh anay.

Yoko Eg-eked Duu Sa Kepigtuu Yu

¹¹ Na, duen pa sa medoo isulat ku hedem diyà keniyu denu si Hésus owoy si Milkisédék, dodox tigtu egkelikutan a egpetiig iya wé diyà keniyu, enù ka endà dé egkeiyap yu. Lagà endà eg-uteng sa utek yu. ¹²Nelugay yu dé egpigtuu, huanan di mepion hedem amuk kiyu polo sa egtulù diyà sa medoo liyu etaw. Dodox endà, kiyu polo sa egtuluen etaw dema anì metiigan yu sa melemu tegudon diyà sa kagi i Nemula. Lagà yu pelà batà egsusu, endà pa egkaen yu sa tigtu kaenen. ¹³Amuk tukéey batà ki pelà, iya daa sa kaenen ta sa gatas. Amuk hediya, endà pa metiigan ta duu sa tegudon denu sa metiengaw adat etaw. ¹⁴Dodox amuk mipedu ki dé, mekekaen ki dé sa tigtu kaenen, enù ka metulù ki sa medalem kagi i Nemula owoy metiigan ta dé menemdem anì ilingan ta sa mepion owoy ekedan ta sa medaet.

6 ¹Huanan di, amuk nelugay yu dé egpigtuu diyà si Kelistu, endà mepion di amuk iya daa sa eg-inauwan yu sa medoo anay igtulù denu si Kelistu. Dodox uman yu polo inau anì kumebagel sa kepigtuu yu. Endà ma mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau sa medoo anay tegudon igtulù diyà kenita denu sa keeked ta sa medoo egbaelan ta endà milantek owoy denu sa kepigtuu ta diyà si Nemula. ²Mig-inau ki ma dé denu sa kebautis etaw diyà wayeg owoy denu sa ketenà ta belad diyà sa etaw isimbà ta, owoy denu sa keenaw i Nemula kani sa etaw nematay, owoy denu sa ketulon di kani sa ketamanan sa langun etaw. Netiigan ta dé langun iya wé, huanan di endà mepion di amuk takà ki egpelikùlikù eg-inau. ³Mepion polo amuk minau ki uman sa medoo liyu tegudon denu si Kelistu anì kumeeles sa kepigtuu ta, owoy iya sa baelan ta ini egoh di amuk mepion diyà si Nemula.

^q 5:6 Basa ko Isalem 110:4

⁴Na, sa etaw eg-iniyug si Nemula sa pinigtuu di egoh anay, endà dé megaga di duu pelikù dema anì ekedan di sa medaet adat di. Lagà nelegdawan i Nemula sa penemdem di egoh anay enù ka netiigan di sa tuu tegudon owoy hinaa di ma sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi, ⁵owoy netiigan di ma sa kepionon sa kagi i Nemula, owoy hinaa di ma sa panduan iling sa mebaelan diyà sa kedadù i Nemula. ⁶Dodoo, amuk iniyugan da Nemula i sa pinigtuu da, endà dé mebaluy di pelikù da dema anì ekedan da sa medaet binaelan da, enù ka lagà itutuk da dema sa Anak i Nemula diyà sa kayu ighbugsud owoy ipesumbung da diyà sa medoo etaw.

⁷Na, lagà ki sa tanà. Amuk takà eg-udanan sa tanà owoy mepion sa ketunas sa medoo hinemula dahiya, dakel doo sa ulan di diyà sa épê di. Hediya ma sa etaw lagà sa tanà, metabangan i Nemula ma. ⁸Dodoo amuk egtunasan sepinit owoy sa medoo liyu keluwen polo sa tanà, endà dé duen ulan di ya, huenan di metemteman. Hediya ma sa etaw lagà siini tanà, mepigtamayan i Nemula ma doo.

⁹Na, o medoo loyuk ku eghiduwan ku, apiya di pa iya sa igsulat ku diyà keniyu, netiigan ku doo uman pa mepion sa mesakem yu danà i Nemula eg-aluk keniyu. ¹⁰Enù ka si Nemula, tigtu metudà temù sa adat di. Huenan di, endà nelipengan di duu sa mepion binaelan yu owoy sa kehidu yu kenagdi danà yu egtabang sa medoo duma yu egpigtuu, owoy taman ini egoh di endà egsabuh yu egtabang kenagda. ¹¹Ini sa tigtu ungayà ké, peelesen sa uman sebaen etaw diyà keniyu sa kepigtuu di taman endà mekeuma sa kepelikù i Hésus anì meketuu sa langun mepion eg-angat-angatan ta. ¹²Ungayà ké endà mepuleg yu migtuu. Dodoo ilingi yu polo sa medoo etaw egsalig diyà si Nemula owoy sa ketaes tali da eg-angat-angat taman endà mesakem da sa igpasad di diyà kenagda.

Ini Denu Sa Igpasad I Nemula

¹³Na, taa yu si Ablaham. Egoh anay egoh i Nemula migpasad diyà kenagdi, ungayà di metiigan i Ablaham metuu sa igpasad di. Huenan di, igpeunut di sa ngadan di diyà sa igpasad di, enù ka endà duen sa liyu ngadan mekelowon diyà sa hagdi ngadan. ¹⁴Guwaen di diyà si Ablaham, “Ini sa ipasad ku diyà keniko. Tabangan ku kuna owoy begayan ku ma kuna sa tigtu medoo tugod ko.”^r ¹⁵Agulé, metanà sa pedu i Ablaham eg-angat-angat taman endà mesakem di duu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi. ¹⁶Na, upama amuk duen etaw diyà tanà ungayà di ipetiig di metuu sa kagi di igpasad, ipeunut di dahiya sa ngadan sa etaw uman pa mapulù. Amuk hediya sa egbaelan sa etaw egtepengan uwis, metuuwan

^r 6:14 Basa ko Génésis 22:17

sa medoo liyu etaw diyà sa kagi di. ¹⁷Hediya ma sa binaelan i Nemula egoh anay. Ungayà di metiigan sa langun etaw egsakem sa igaipasad di endà mebaluy di mepelumanan sa igaipasad di. Huenan di, igpeunut di sa ngadan di diyà sa igaipasad di. ¹⁸Na, duen siini duwa binaelan i Nemula endà mepelumanan di duu, sa sebaen sa igaipasad di owoy sa keduwa sa kepeunut di sa ngadan di dahiya. Na, danà siini duwa binaelan i Nemula, netiigan ta doo endà mebaluy di amuk endà petuuwen di duu sa igaipasad di. Huenan di, kita i etaw egsalig diyà kenagdi, tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-angat ta sa langun mepion igaipasad di diyà kenita. ¹⁹⁻²⁰Tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-angat ta taman endà meketuu sa igaipasad di, enù ka kagdi sa egsaligan ta. Na si Hésus, lagà sa Tigtu Ulu-uluh Tegesimbà migdalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka mighuna dé mig-angay diyà si Nemula anì umantang kenita diyà kenagdi. Huenan di, mekesakem ki doo sa langun igaipasad i Nemula diyà kenita, enù ka si Hésus sa tegeantang denu kenita taman melugay, lagà mendaan sa galebek i Milkisédék egoh anay.

Ini Sa Denu Si Milkisédék

7 ¹Na si Milkisédék, kagdi sa datù diyà sa menuwa Salim egoh anay, owoy kagdi ma sa tegesimbà eg-antang diyà sa tigtu mapulù Nemula. Egoh i Ablaham miglikù egoh di mig-atu eggila diyà sa medoo datù kuntelà di, tinelabuk i Milkisédék owoy igsimbà di anì metabangan i Nemula. ²Si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun taman nekuwa di. Na, iya sa selepangan sa ngadan di Milkisédék, metiengaw, huenan di kagdi sa Datù Metiengaw. Na, iya sa selepangan sa ngadan menuwa Salim, melanih, huenan di Datù Melanih ma sa gelal i Milkisédék. ³Na, endà duen sa igsulat kenà ta meketiig sa ngadan sa emà i Milkisédék ataw ka sa inay di ataw ka sa tupù di. Hediya ma, endà ma duen sa igsulat denu sa kelesut di ataw ka sa kepatay di. Huenan di, lagà si Kelistu Anak i Nemula Milkisédék i, enù ka lagà endà duen sa edungan di owoy endà ma duen sa ketamanan di, owoy endà ma sumabuh di umantang diyà si Nemula denu sa etaw.

⁴Huenan di, netiigan ta tigtu mapulù etaw Milkisédék i, enù ka kagdi sa binegayan i Ablaham tupù ta sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun nekuwa di diyà sa medoo etaw inatuwan di. ⁵Na, duen sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay sa langun etaw Hudiyu sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun untung da diyà sa medoo duma da Hudiyu tugod i Lebi atung tegesimbà, apiya di pa tugod i Ablaham da ma lapeg sa langun duma da etaw Hudiyu. ⁶Dodoo si Milkisédék, eglowon doo diyà sa medoo tegesimbà Hudiyu, enù ka apiya di pa beken tugod i Lebi, binegayan doo i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun

nekuwa di. Eglowon ma diyà si Ablaham, enù ka kagdi sa migsimbà denu si Ablaham sa pinasadan i Nemula egoh anay,⁷ owoy netiigan ta doo sa etaw egsimbà denu sa liyu etaw, iya sa eglowon diyà sa etaw isimbà di.⁸ Na, sa medoo tegesimbà tugod i Lebi, kagda sa egsakem sa sebaed diyà sa sepulù baed kedu diyà sa medoo duma da, apiya di pa kagda doo sa etaw egkematay. Dodoo si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed, lagà nehagtay doo enù ka endà duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa kepatay di.⁹⁻¹⁰ Apiya di pa sa medoo tugod i Lebi sa egbegayan ma sebaed diyà sa sepulù baed danà da tegeantang diyà si Nemula, eglowon doo Milkisédék i diyà kenagda. Enù ka egoh di migtelabuk si Ablaham egoh i Ablaham migbegay kenagdi sa sebaed diyà sa sepulù baed, lagà egbegay ma Lebi i diyà kenagdi, enù ka depanug i Ablaham pelà Lebi i enù ka endà pa miglesut di.

¹¹ Na, netiigan ta egoh anay egoh i Nemula migbegay sa uledin di diyà sa medoo Hudiyu, hinemilì di sa medoo atung tegesimbà tugod i Lebi anì ipaten da sa uledin di owoy eg-antang da diyà si Nemula denu etaw. Apiya di pa egpangunut da diyà sa uledin, endà kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà iya wé egbaelan da, huenan di pineangay i Nemula sa sebaen ma etaw eg-antang diyà kenagdi, dodoo beken lagà si Alon kagdi i dodox lagà polo si Milkisédék.¹² Egoh i Nemula migsambì sa etaw hinemilì di sa atung eg-antang diyà kenagdi, nesambian ma dé sa uledin di.¹³⁻¹⁴ Netiigan ta nesambian dé iya wé, enù ka beken tugod i Lebi sa Datù ta si Hésus, dodox tugod i Huda polo. Kagdi daa sa tugod i Huda eg-antang diyà si Nemula denu kenita, enù ka beken iya sa igtulù i Mosis amuk tugod i Huda sa umantang diyà si Nemula.

Ini Denu Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Lagà Si Milkisédék

¹⁵ Na, tigtu netiigan ta nesambian dé sa medoo tugod i Lebi tegeantang diyà si Nemula, enù ka duen dé sa liyu etaw lagà si Milkisédék sa atung eg-antang diyà si Nemula denu kenita.¹⁶ Nebaluy si Hésus sa eg-antang diyà si Nemula denu kenita beken dé danà sa uledin denu sa tugod i Lebi, dodox kagdi sa tegeantang diyà si Nemula danà sa dakel egkegaga sa lalù di endà meelut di.¹⁷ Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu si Hésus, guwaen di, “Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman melugay, lagà si Milkisédék sa tegeantang diyà kenak egoh anay.”^s ¹⁸ Huenan di, netiigan ta nesambian dé sa tapay uledin igsugkow i Mosis denu sa tegeantang, enù ka endà dé duen ulan sa uledin enù ka endà ma mekegaga di umaluk kenita.¹⁹ Nesambian dé iya wé uledin enù ka endà mebaluy di kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpangunut diyà sa uledin. Dodoo, uman pa mepion sa magtu ukit

^s 7:17 Basa ko Isalem 110:4

egsaligan ta igbegay i Nemula, enù ka mebaluy dé mangay ki dumapag diyà si Nemula.

²⁰ Uman pa mepion sa keantang i Hésus denu kenita diyà si Nemula, enù ka duen sa igaipasad di denu iya wé. Dodoo endà duen sa igaipasad di denu sa medoo tugod i Lebi tegeantang diyà kenagdi. ²¹ Dodoo egoh i Hésus pineantang i Nemula, duen sa igaipasad i Nemula diyà kenagdi, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Aken si Nemula sa migpasad diyà keniko

 owoy endà mehalì sa inikagi ku,

‘Kuna sa atung umantang sa medoo etaw

 diyà kenak taman melugay.’ ”^t

²² Na, danà iya wé igaipasad i Nemula, netiigan ta doo uman pa mepion siini magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi, enù ka si Hésus sa tandà di neketuu iya wé igaipasad di.

²³ Na, uman pa mepion ma sa keantang i Hésus denu kenita diyà si Nemula, enù ka egoh tugod i Lebi sa atung eg-antang diyà si Nemula egoh anay, medoo da enù ka tapayen da amuk mematay sa sebaen, isambì da dema sa sebaen mesetugodtugod da. ²⁴ Dodoo si Hésus, endà duen ketamanan sa keantang di denu kenita diyà si Nemula, enù ka endà meelut sa hagdi lalù. ²⁵ Huenan di, megaga di umaluk sa langun etaw dumapag diyà si Nemula danà di, enù ka endà meelut sa hagdi lalù owoy takà egpegeni diyà sa Emà di sa itabang di kenita.

²⁶ Huenan di, tigtu mepion amuk si Hésus sa datù ta eg-antang denu kenita diyà si Nemula, enù ka tigtu metiengaw kagdi i owoy endà duen sa salà binaelan di owoy endà ma duen sa kenà di mig-amu. Endà iling di kenita i tegebael salà. Pinelowon i Nemula ma kagdi diyà sa langun eghauwen, apiya langit. ²⁷ Owoy endà iling di sa medoo tegesimbà eg-antang diyà si Nemula egoh anay, enù ka endà duen sa hagdi pesuwan eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula uman agdaw iling sa hagda binaelan. Uman agdaw eg-imatay da hinagtay anì tigtawan da sa hagda salà, agulé eg-imatay da ma hinagtay danà sa salà sa medoo duma da etaw Hudiyu. Dodoo si Hésus, endà duen hagdi ya salà. Huenan di, segulê daa sa kinetigtu di sa salà ta, endà dé inuman di duu enù ka tinigtawan di dé sa langun salà ta egoh di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay diyà sa kayu ighbugsud. ²⁸ Egoh anay duen sa etaw hinemilì da danà sa uledin igsugkow i Mosis anì kagdi sa ulu-ulu da tegeantang denu kenagda diyà si Nemula. Dodoo etaw ma doo mekebael salà sa hinemilì da. Dodoo ini egoh di duen sa igaipasad i Nemula nekesambì diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka hinemilì i Nemula dé Hésus i Anak di, sa etaw endà duen salà, anì kagdi polo sa tegeantang diyà si Nemula denu kenita taman melugay.

^t 7:21 Basa ko Isalem 110:4

Si Hésus Sa Datù Ta Eg-antang Diyà Si Nemula

8 ¹Na, ini sa selepangan ini i langun itulù ku diyà keniyu. Duen dé sa tigtu datù ta eg-antang denu kenita diyà si Nemula, owoy migpenuu dé ini egoh di denu kuwanan i Nemula, sa tigtu mapulù Datù diyà langit. ²Eg-ugpà diyà sa tigtu kenà i Nemula sa kenà di eg-antang denu kenita diyà si Nemula. Beken dalesan binaelan etaw daa iya wé kenà di, dodox binaelan i Nemula polo.

³Na, sa medoo tegeantang etaw Hudiyu diyà si Nemula, sinugù da ibegay daa uloy diyà si Nemula owoy eg-imatay da ma hinagtay ibegay diyà si Nemula. Hediya ma si Hésus sa tegeantang denu kenita diyà si Nemula, duen ma sa ibegay di diyà si Nemula. ⁴Dodox amuk diyà tanà pelà Hésus i, endà mebaluy di amuk kagdi sa tegeantang diyà si Nemula, enù ka edung egoh anay tapay dé duen sa etaw Hudiyu tegeantang diyà si Nemula sa takà egbegay uloy diyà kenagdi danà sa uledin igsugkow i Mosis. ⁵Lagà alung daa sa egbaelan da, enù ka eg-ilingan da daa sa tuu binaelan dutu langit dò. Netiigan ta iya wé enù ka egoh i Mosis migbael sa dakel kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula, igsugù i Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Pebaeli ko sa iling sa igpehaa ku diyà keniko dutu siedò getan.”^u ⁶Dodox, sa egbaelan i Hésus Kelistu egoh di eg-antang denu kenita diyà si Nemula, uman pa mepion iya wé diyà sa binaelan sa medoo tegesimbà tegeantang diyà si Nemula egoh anay. Hediya ma, uman pa mepion sa magtu ukit di umaluk etaw anì mekeangay ki dumapag diyà si Nemula, enù ka uman pa mepion sa igaipasad i Nemula denu iya wé.

⁷Upama, amuk mekegaga sa tapay ukit umaluk kenita, endà duen maen di ya sambian i Nemula sa tapay ukit. Dodox endà mekegaga di, huanan di nesambian dé. ⁸Dodox, endà netuuwan Nemula i diyà sa binaelan sa etaw eg-unut diyà sa tapay ukit di, enù ka tinipay da doo sa uledin igsugkow i Mosis. Huanan di, duen sa kagi i Nemula igaipasat, guwaen di,

“Meuma kani sa agdaw egoh ku mael sa magtu ukit
ipeunut ku diyà sa medoo tugod i Islaél
lapeg sa medoo tugod i Huda
anì mekeangay da dumapag diyà kenak.

⁹Owoy siini magtu ukit,
beken lagà sa tapay ukit binaelan ku
diyà sa medoo tupù da egoh anay
egoh ku mig-uwit kenagda kedu diyà tanà Iguptu.
Endà epgangunut da diyà sa medoo igsugù ku diyà siedò tapay ukit,

^u 8:5 Basa ko Éksodo 25:40; 26:30

huenan di ininiyugan ku kagda,”
guwaen i Nemula.

¹⁰ “Na ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo tugod i Islaél
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i Nemula.

“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.
Amuk hediya, mebaluy aken doo sa Nemula egpigtuuwen da
owoy kagda ma sa etaw ku.

¹¹ Amuk meuma iya wé,
endà dé duen maen di petulù sa etaw denu kenak diyà sa duma
di.

Hediya ma, endà mamekeselepang sa etaw denu kenak diyà sa
medoo duma di.

Enù ka metiigan da dé aken langun,
iling ka dakel etaw ataw ka tukéey etaw.

¹² Apiya di pa medaet sa binaelan da,
hiduwan ku doo kagda
owoy ipeuloy ku ma sa medoo salà da.
Endà dé penemdemén ku duu sa medoo salà binaelan da,”
guwaen i Nemula.”

¹³ Na, danà i Nemula migtulon sa egoh di migbael sa magtu ukit,
huenan di netiigan ta endà dé duen ulan sa tapay ukit. Amuk endà dé
duen ulan di, mekedan kani enù ka mekesambì sa magtu.

Ini Denu Sa Kesimbà Etaw Hudiyu

9 ¹Na, egoh i Nemula migbael sa tapay ukit anì mekeangay ki
dumapag diyà kagdi, duen uledin denu sa kesimbà etaw Hudiyu
diyà kenagdi, owoy duen ma sa kenà da egisimbà dahini diyà tanà.
² Egoh da migbael simbaan, binaelan da sa dalesan inatepan ginis owoy
kinelatkatan ma ginis, owoy duen sa duwa bilik di. Sa sebaen bilik di,
pinengadanan da sa Mapulù Bilik i Nemula. Dahiya sa kenà da egtagù sa
sulù owoy sa lamisan tinenaan sa epan igbegay diyà si Nemula. ³Duen
ginis ighabeng diyà sa selat siedò kemalig, owoy duen ma ginis ighabeng
dalem sa teliwadà bilik di. Pinengadanan da sa keduwa bilik di, sa Tigtu
Mapulù Bilik i Nemula. ⁴Dalem sa keduwa di bilik, duen sa lamisan
bulawan kenà da eg-ulow sa lana mepion ngadeg, owoy duen ma sa
baul linimunan bulawan. Iya tandà sa baul sa igapasad i Nemula sa ukit
etaw mekeangay diyà kenagdi. Dalem siini baul, duen sa tabù bulawan
tinaguan sa kaenen mana, sa kaenen igbegay i Nemula diyà kenagda
egoh anay, owoy duen ma sa tuked i Alon migtubù owoy sa duwa batu

melugpayang sinulatan i Nemula sa medoo uledin igpesugkow di diyà si Mosis. ⁵Na, sa sagpeng sa baul, iya sa kenà da pebegisbis depanug sa hinagtay inimatayan da anì ipeuloy i Nemula sa medoo salà da. Lagà nedilungan sa sagpeng baul sa pakpak sa duwa inetaw bulawan éhê egoh egsugùsuguen i Nemula egseisaluway da egtigdeg diyà tampadan sa sagpeng baul, enù ka iya sa tandà di dahiya Nemula i. Na, endà umanan ku duu egselepan langun iya wé ini egoh di.

⁶Na, egoh da migtapay langun iya wé diyà sa kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula, uman agdaw egdalem sa medoo tegesimbà diyà sa muna bilik, enù ka egbaelan da takà sa galebek igsalig i Nemula diyà kenagda. ⁷Dodoo sa keduwa di bilik, sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula, iya daa sa mekedalem dahiya sa Tigtu Ulu-ulul Tegesimbà, owoy segulè daa egdalem uman segepalay. Dodoo uman dumalem dahiya, eg-uwit doo depanug ibegay diyà si Nemula anì pebegisbisan di sa sagpeng baul anì metigtuwani sa hagdi salà owoy sa salà nebaelan sa langun duma di tugod i Islaél. ⁸Na, duen sa ipetiig sa Suguy i Nemula diyà kenita danà iya wé binaelan da. Endà mebaluy di amuk mangay dumapag sa etaw diyà si Nemula amuk endà egkedanan di duu siedò tapay uledin igpepangunut di diyà kenagda egoh anay. Netiigan ta iya wé, enù ka egoh di pelà duen uledin di denu sa simbaan da egoh anay, endà mebaluy di amuk liyu etaw sa dumalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula. ⁹Na, duen ma sa metiigan ta ini egoh di danà iya wé. Apiya di pa duen sa ibegay da uloy ataw ka sa medoo hinagtay imatayan da ibegay diyà si Nemula, endà doo mekedan sa salà sa medoo etaw egsimbà dahiya enù ka tapay doo endà kumetiengaw sa pedu da. ¹⁰Iya daa sa ukit da egsimbà diyà si Nemula sa medoo uledin denu sa kaenen da owoy sa inemen da owoy sa kepegusé da lagà sa ukit igsugù i Nemula egoh anay. Iya daa sa uledin epgangunutan da diyà sa lawa da daa, beken sa pedu da. Mepangunutan da doo iya wé taman endà meuma sa magtu ukit igsambì i Nemula.

Ini Denu Sa Depanug i Kelistu

¹¹Na, duen sa magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi, enù ka migtebow dé Hésus Kelistu i sa datù ta tegeantang kenita diyà si Nemula. Uman pa mepion sa egbaelan i Hésus, enù ka beken sa Dalesan i Nemula binaelan etaw diyà tanà sa kenà di eg-antang kenita diyà si Nemula, dodoo dutu polo sa tigtu dalesan i Nemula diyà langit.

¹²Segulè daa migdalem Hésus i diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu langit dò, endà medoo di gulê migdalem. Beken depanug kambing daa sa inuwit di ataw ka depanug sapì, dodoo sa hagdi polo depanug miglesut egoh di nematay sa ighbegay di dutu. Danà iya wé binaelan di, linaun di dé kita kedu diyà sa salà ta taman melugay. ¹³Na, amuk duen etaw Hudiyu nekedulét diyà sa lawa etaw nematay, duen sa uledin igsugkow i Mosis

anì kumelanh dema. Pebegisbisan da depanug kambing ataw ka depanug sapi, owoy buhbuhan da ma abuh nati sapi inulow. Amuk meubus iya wé, migkelanh dé owoy mebaluy ma dé munut diyà sa medoo duma di egangay egsimbà.¹⁴ Amuk hediya, uman pa doo dakel sa egkegaga sa depanug i Kelistu migkayas salà ta. Enù ka danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula melalù taman melugay, igbegay di sa hagdi lawa diyà si Nemula egoh di neimatayan apiya di pa endà duen sa hagdi salà. Danà sa depanug di igtigtu salà ta, endà dé duen pesuwan ta egsalig diyà sa uloy adat ta anì mealukan ki, dodox mekegaga ki dé egbael sa langun ipebael i Nemula diyà kenita, sa Nemula melalù taman melugay.

¹⁵ Huenan di, si Hésus dé sa tegeantang diyà siini magtu ukit binaelan i Nemula anì mebaluy kita i etaw inumow i Nemula sa mekesakem sa langun mepion igaipasad di endà meelut di. Mesakem ta iya wé enù ka danà i Hésus nematay, miglaun kenita diyà sa langun medaet adat egbaelan ta egoh ta mig-unut diyà sa tapay ukit egoh anay.

¹⁶ Na, upama amuk duen etaw migpilma sa kalatas denu sa kebegay sa medoo langun taman di amuk mematay, endà pelawà mekesakem sa medoo etaw tinulon di diyà sa kalatas pinilmawan di taman endà tigtu metiigan sa medoo etaw duu sa egoh di nematay dé. ¹⁷ Amuk nehagtay pelawà sa épê medoo langun taman, endà pa meketuu di sa igsulat di diyà sa kalatas. Dodox amuk nematay dé, meketuu doo. ¹⁸ Hediya ma sa anay ukit binaelan i Nemula, enù ka endà ma meketuu di sa igaipasad i Nemula diyà etaw amuk endà duen sa depanug sa hinagtay inimatayan. ¹⁹ Huenan di, egoh i Mosis migtulù sa langun uledin i Nemula diyà sa medoo etaw Hudiyu, inimatayan di sa nati sapi ataw ka kambing, owoy inamutan di wayeg sa depanug. Agulé ineled di sa melalegà bulbul kebilibili igaipolot diyà sa panga kayu hisop. Agulé pinebegisbisan di sa libelu kenà sa uledin i Nemula igsulat owoy pinebegisbisan di ma sa langun etaw nesetipon. ²⁰ Egoh di migbael iya wé, mig-ikagi Mosis i, guwaen di, “Tandà siini depanug sa ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi. Huenan di, tigtu egkepangunutan ta iya wé enù ka igsugù i Nemula.”^w ²¹ Hediya ma, pinebegisbisan i Mosis ma depanug sa kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula owoy sa medoo langun taman egsabaan diyà sa kesimbà da. ²² Tuu ma doo, diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà iseg di medoo sa egkelanh diyà sa kehaa i Nemula amuk endà pebegisbisan da duu depanug. Hediya ma, endà ma ipeuloy i Nemula duu sa salà etaw amuk endà duen sa depanug eglesut itigtu sa salà da.

Netigtawan Sa Salà Ta Danà Sa Depanug I Hésus

²³ Na, sa simbaan Hudiyu owoy sa medoo langun taman egsabaan diyà sa kesimbà da, lagà tuladan daa diyà sa tigtu simbaan dutu langit

^w 9:20 Basa ko Éksodo 24:8

dò. Migkelanh sa simbaan diyà tanà danà sa depanug hinagtay daa, dodox uman pa mapulù sa depanug ipelanh siedò simbaan dutu langit dò. ²⁴Huenan di, igbegay i Kelistu sa hagdi depanug diyà si Nemula. Beken sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà simbaan diyà tanà sa kenà di migdalem egoh di egbegay depanug di, enù ka iya lagà tuladan daa diyà sa tigtu simbaan dutu langit dò. Dodox iya polo sa kenà i Hésus migdalem sa tigtu simbaan dutu langit dò, owoy dutu dé ini egoh di eg-antang kenita diyà si Nemula. ²⁵Tigesa sa keantang di kenita diyà sa keantang etaw Hudiyu, enù ka amuk eg-antang sa Tigtu Ulu-ulù Tegesembà diyà si Nemula, uman palay egdalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà sa simbaan da diyà tanà anì ibegay di sa depanug hinagtay diyà si Nemula. Dodox si Kelistu, segulê daa sa kinebegay di lawa di, endà medoo di gulê, enù ka nekeenget sa kepatay di. ²⁶Enù ka upama, amuk endà nekeenget di, medoo gulê sa kepatay di edung egoh sa tanà binaelan taman ini egoh di. Dodox beken hediya si Kelistu, enù ka segulê daa sa kinetigtu di salà egoh di endà pa meuma sa sabuhanan agdaw. Neetaw diyà tanà anì tigtuwan di sa salà ta langun danà di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay. ²⁷Na, segulê daa sa kepatay sa langun etaw, agulé tepengan i Nemula sa langun binaelan ta. ²⁸Hediya ma si Kelistu. Segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Meuma pa kani sa agdaw egoh di pelikù dema, dodox beken iya sa pesuwan di anì mematay dema anì metigtuwan sa salà ta, dodox pelikù polo anì kuwaen di sa langun etaw eg-angat-angat kenagdi.

Nekeenget Sa Kepatay I Hésus Anì Tigtuwan Di Sa Salà Ta

10 ¹Na, sa medoo uledin igsugkow i Mosis egoh anay, lagà alung daa diyà sa medoo mepion mekeuma kani diyà kenita danà i Kelistu. Na, takà da eg-imatay hinagtay sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay da diyà si Nemula uman palay, dodox apiya di pa iya sa egpangunutan da, tapay da doo endà kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula. ²Upama, amuk tigtu kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa i Nemula danà da eg-imatay hinagtay, endà dé duen sa pesuwan da eguman eg-imatay, enù ka mekepeuloy i Nemula sa medoo salà da owoy metiigan da ma endà dé mepigtamayan da. ³Dodox endà tuu iya wé, enù ka uman palay eg-imatay da dema hinagtay ibegay da diyà si Nemula. Huenan di, egketulengan da dema duen doo sa salà da. ⁴Enù ka endà dé mebaluy di mekedan sa salà ta danà sa depanug sapì ataw ka depanug kambing daa.

⁵Netiigan ta iya wé enù ka egoh anay egoh i Kelistu buyu mangay diyà tanà, mig-ikagi diyà si Nemula, guwaen di,

“Endà egkeiyapan ko sa medoo hinagtay daa eg-imatayan etaw ataw ka sa medoo liyu ibegay da diyà keniko.

Huenan di, pineduen ko sa lawa etaw diyà kenak anì meimatayan a.

6 Endà ma metuuwan ka diyà sa medoo hinagtay eg-ulowen etaw
ibegay da diyà keniko

ataw ka diyà sa depanug hinagtay itigtu da salà da.

7 Huenan di, guwaen ku, ‘O Nemula, kaini a dé diyà keniko
anì mangunut a diyà sa uyot ko,
iling sa igsulat denu kenak diyà sa libelu kenà sa kagi ko
igpesulat.’ ”^x

8 Na, iya sa anay inikagi i Hésus dahini sa egoh i Nemula endà meiyap
di sa kebegay da hinagtay diyà kenagdi lagà sa uledin igsugkow i Mosis
egoh anay. Apiya di pa eg-imatay da hinagtay, ataw ka ulowen da, ataw
ka ibegay da diyà kagdi sa depanug hinagtay anì itigtu da sa salà da,
tapay doo endà metuuwan Nemula i. 9 Iya ma sa guwaen i Hésus, “Kaini a
dé diyà keniko anì mangunut a diyà sa uyot ko.” Na, danà iya wé inikagi
di, netiigan ta dé sinambian i Nemula sa tapay uledin denu sa keimatay
hinagtay, owoy iya sa igsambi di sa kepatay i Kelistu. 10 Tuu ma doo.

Tigtu migpangunut Hésus Kelistu i diyà sa uyot i Nemula, huenan di
nekedan dé sa langun salà ta danà sa kebegay di sa hagdi lawa egoh di
nematay enù ka nekeenget dé sa segulè daa kepatay di.

11 Na, sa medoo tegesimbà Hudiyu eg-antang diyà si Nemula, takà da
eggalebek uman agdaw diyà sa simbaan da, enù ka takà da eg-imatay
hinagtay ibegay diyà si Nemula. Dodox tapay doo endà mekedan sa salà
ta danà iya wé egbaelan da. 12 Dodoo si Kelistu, segulè daa sa kepatay
di anì tigtawan di sa langun salà ta, owoy nekeenget dé iya wé taman
melugay. Agulé, migpenuu dé denu kuwanan i Nemula dutu langit dò.
13 Dutu sa kenà di eg-angat-angat taman endà meuma sa egoh di atuwan
i Nemula sa langun kuntelà di owoy ipeutuh di kenagdi. 14 Segulè daa sa
kebegay i Kelistu sa lawa di egoh di nematay, huenan di pinetiengaw di
kita diyà sa kehaa i Nemula taman melugay, kita i etaw kinayasan di salà.

15 Duen ma sa ipetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenita denu
iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

16 “Ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo etaw ku
anì mekeangay da dumpag diyà kenak,” guwaen i Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.”

17 Owoy guwaen di ma,

“Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da
owoy sa medaet adat da.”^y

18 Na, amuk ipeuloy i Nemula dé sa medoo salà ta, endà dé duen ulan sa
keimatay ta hinagtay anì metiguwan sa salà ta.

^x 10:5-7 Basa ko Isalem 40:6-8 ^y 10:16-17 Basa ko Hilimiyas 31:33-34

Pebagel Yu Sa Kepigtuu Yu

¹⁹Na, o medoo duma ku egpigtuu, danà sa depanug i Hésus miglesut egoh di nematay anì tigtuwan di sa salà ta, endà dé melenaw ki mangay dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu langit dò. ²⁰Enù ka danà di nematay, duen dé sa magtu ukit binaelan di anì mekesakem ki sa lalù endà meelut di enù ka endà dé duen sa nekealang kenita eg-angay diyà si Nemula, enù ka kinedanan di sa dakel ginis ighabeng diyà teliwadà sa Dalesan i Nemula. ²¹Beken iya daa, enù ka si Hésus dé sa mapulù datù ta eg-antang kenita diyà si Nemula, enù ka kagdi sa eg-ipat kenita etaw i Nemula. ²²Huenan di, mangay ki dé dumapag diyà si Nemula danà di metudà sa pedu ta diyà kenagdi. Meeles sa kepigtuu ta owoy metiengaw sa pedu ta danà sa depanug i Hésus migkedan sa salà ta. Egoh ta migpebautis diyà wayeg, tinandaan ta nekedan sa salà ta lagà migpedigus ki diyà sa metiengaw wayeg. ²³Peelesen ta ma temù sa keangat-angat ta sa igaipasad i Nemula pinigtuu ta, enù ka netiigan ta kesaligan Nemula i owoy ipetuu di doo sa langun igaipasad di. ²⁴Penemdemem ta ma sa ukit ta setabangay anì kumedakel sa kehidu ta owoy baelan ta ma sa mepion. ²⁵Apiya di pa duen etaw migsabuh da egkesetipon diyà kesimbà, endà ilingan ta duu kagda. Setiponoy ki polo anì setabangay ki anì kumeelles ma sa kepigtuu ta, enù ka netiigan ta medapag dé sa agdaw kepelikù i Datù.

²⁶Tulik yu. Amuk netiigan ta dé sa tuu tegudon denu si Hésus dodox amuk takà ki doo egbael salà, endà dé duen sa liyu meimatayan anì metigtuwan sa salà ta. ²⁷Amuk iya sa egbaelan sa etaw, mekeuma doo diyà kenagdi sa dakel kepigtamay i Nemula, enù ka ulowen i Nemula diyà sa dakel apuy sa langun etaw egkuntelà kenagdi. ²⁸Taa yu, egoh anay amuk duen sa etaw migtipay diyà sa uledin igsugkow i Mosis, owoy amuk duen ma duwa etaw ataw ka telu migtulon sa ketuu salà di, meimatayan doo iya wé etaw. Endà dé duen sa kehidu da kenagdi, apiya tukééy. ²⁹Amuk hediya sa binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa etaw egpeumàumà sa Anak i Nemula, enù ka lagà egtulonen di endà duen ulan sa depanug i Kelistu egkedan sa salà ta, apiya iya hedem sa tandà sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula. Tigtu mepigtamayan enù ka egpeumàumaan di ma sa Metiengaw Suguy i Nemula sa eghidu kenita. ³⁰Netiigan ta ini sa kagi i Nemula, guwaen di,

“Sumulì a ma doo,
aken i migtamay kenagda
danà sa binaelan da medaet.”

Owoy duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Tepengan ku sa binaelan sa langun etaw ku.”^z

^z 10:30 Basa ko Dutilonomiyu 32:35-36

³¹Na, tigtu mepasangan temù iya wé etaw amuk mekeuma diyà kenagdi sa kepigtamay i Nemula, sa Nemula melalù taman melugay.

³²Na, yoko egkelipeng duu sa egoh yu anay migpigtuu egoh yu lagà nelegdawan danà sa tuu tegudon. Apiya di pa medoo sa kelikutan

neukitan yu, netigkelan yu doo owoy endà ma nekedan sa kepigtuu yu.

³³Egpeumàumaan sa etaw endà epgigtuu kiyu owoy egpelihayen da ma kiyu diyà sa taengan medoo etaw, owoy duen ma sa egoh yu nekeunut

diyà sa duma yu nepelihay danà sa kehidu yu kenagda. ³⁴Eghiduwan yu ma sa medoo etaw epgigtuu nebilanggu owoy egtabangan yu ma kagda.

Apiya di pa egtepelen etaw sa medoo langun taman yu, egkeanggan yu doo enù ka netiigan yu duen sa untung yu uman pa mepion dutu langit

dò sa endà dé mekedan di taman melugay. ³⁵Huenan di, yoko egkesemek ka egsalig diyà si Nemula, enù ka amuk meeles sa kesalig yu kenagdi,

tigtu mepion doo sa untung mesakem yu. ³⁶Mepion amuk metigkelan yu sa kelikutan yu anì mekegaga yu egpangunut diyà sa uyot i Nemula anì sakemen yu kani sa untung igaipasad di. ³⁷Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Medapag dé tumebow sa etaw eg-angat-angatan yu.

Endà melimpas sa atas di tumebow.

³⁸Sa medoo etaw ku migketiengaw dé diyà sa kehaa ku
danà da epgigtuu diyà kenak,

iya sa mebegayan ku sa lalù endà meelut di.

Dodoo amuk duen etaw eg-eked polo epgigtuu diyà kenak
danà di nelimedangan,

endà doo metuuwan a diyà kenagdi.”^a

³⁹Na, o medoo duma ku epgigtuu, beken ki lagà sa etaw eg-eked
egpigtuu sa mepigtamayan i Nemula, enù ka meeles polo sa nita kepigtuu
diyà kenagdi, huenan di mealukan ki doo.

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Diyà Si Nemula

11 ¹Na, amuk epgigtuu ki diyà si Nemula, netiigan ta sakemen ta
doo sa langun mepion eg-angat-angatan ta, owoy netiigan ta ma
diyà sa pedu ta duen doo sa mesakem ta kani apiya di pa endà pa mehaa
ta duu. ²Taa yu sa medoo etaw egoh anay. Netuuwan Nemula i diyà
kenagdi danà da migpigtuu.

³Na, danà ta epgigtuu, netiigan ta si Nemula sa migpeduen sa langun
eghauwen danà sa kagi di daa. Huenan di, sa langun eghauwen ta ini
egoh di, anan da kedu sa endà egkehaa ta duu.

⁴Egoh anay, migpigtuu Abel i, huenan di uman pa mepion sa ibegay
di diyà si Nemula, endà éhê di sa kebegay i Kain kakay di. Danà sa

^a 10:37-38 Basa ko Habakuk 2:3-4

kepigtuu i Abel, migketiengaw dé diyà sa kehaa i Nemula, enù ka netuuwan Nemula i diyà sa igbegay di. Apiya di pa nematay Abel i egoh anay, duen doo sa itulù di diyà kenita danà sa kepigtuu di.

⁵Hediya ma si Inok egoh anay, enù ka danà sa kepigtuu di, endà nematay di enù ka binatun i Nemula polo dutu langit dò. Hê endà dé hinaa di diyà siini tanà enù ka kinuwa i Nemula dé. Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, netuuwan Nemula i diyà kenagdi egoh di endà pa nebatun di dutu langit dò. ⁶Na, endà dé metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ta amuk endà egpigtuu ki diyà kenagdi. Amuk ungayà sa etaw mekeangay dumapag diyà si Nemula, endà mebaluy di amuk endà pigtuuwen di duu duen Nemula i. Hediya ma endà ma mebaluy di amuk endà pigtuuwen di duu duen sa untung ibegay i Nemula diyà sa langun etaw eg-udes eglagbet kenagdi.

⁷Hediya ma, migpigtuu Nuwi i egoh anay egoh i Nemula migtulon kenagdi denu sa dakel sugsug mekeuma diyà etaw. Apiya di pa endà pa hinaa di duu iya wé sugsug, migpigtuu doo owoy binaelan di sa dakel kumpit kenà sa langun malayan di umedà anì endà mekesugsug da amuk mekeuma sa dakel kemahà. Danà sa kepigtuu di, tinulon di metudà sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa langun etaw endà egpigtuu, owoy migketiengaw ma dé diyà sa kehaa i Nemula danà di migpigtuu.

⁸Hediya ma, migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula egoh anay. Huenan di, migpangunut ma diyà sa kagi i Nemula egoh i Nemula migpelegkà kenagdi diyà sa menuwa di anì humali diyà sa sebaen ma tanà igaipasad i Nemula ibegay kenagdi. Hê, sinalidan di dé sa hagdi menuwa apiya di pa endà netiigan di duu sa angayan di. ⁹Egoh di migtebow dutu siedò tanà igaipasad i Nemula diyà kenagdi, egpigtuu doo meuma kani sa egoh i Nemula megay iya wé tanà diyà kenagdi. Gasama iya, eg-ugpà daa diyà sa kemalig inatepan ginis enù ka beken etaw diyà iya wé tanà kagdi ya. Hediya ma sa binaelan sa anak di, si Isak, owoy sa bélè di, si Hakob, enù ka eg-angat-angatan da ma doo sa egoh di meketuu sa igaipasad i Nemula diyà kenagda. ¹⁰Egtigkelan i Ablaham sa keugpà di diyà kemalig, enù ka iya polo sa tigtu menuwa eg-angat-angatan di sa menuwa diyà langit endà mekedan di taman melugay enù ka binaelan i Nemula.

¹¹Hediya ma si Sala sawa i Ablaham, migpigtuu ma diyà si Nemula, enù ka apiya di pa lukes dé bayi endà eg-anak, egkelalingen doo, enù ka pinigtuu di sa egoh i Nemula egpetuu sa igaipasad di diyà kenagda.

¹²Hediya ma, apiya di pa lukes dé maama Ablaham i owoy endà dé tolol di umanak sa sawa di danà di, duen doo sa anak di anì mebaluy kagdi sa tupù sa tigtu medoo etaw. Lagà da enay mantadan owoy lagà da ma sa medoo bituen diyà langit, enù ka endà mebilang sa kedoo da.

¹³Na, migpigtuu siedò medoo etaw egoh anay, dodox anan da nematay egoh da endà pa mighaa sa ketuu sa igaipasad i Nemula diyà kenagda.

Gasama iya, tapay da doo endà egsabuh egpigtuu, enù ka netiigan da apiya di pa melugay, meuma doo kani sa agdaw egoh da humaa sa tanà igpasad i Nemula eg-angat-angatan da. Huenan di, tinandaan da beken siini tanà sa tigtu menuwa eg-ugpaan da taman melugay.¹⁴ Na, amuk guwaen sa etaw beken siini tanà sa tigtu menuwa di, netiigan ta doo duen sa sebaen ma menuwa di uman pa mepion eg-angat-angatan di.
¹⁵ Hediya ma, endà ma penemdem i Ablaham duu sa menuwa sinalidan di, enù ka upama, amuk iya sa penemdem di, mekepelikù da doo dutu.
¹⁶ Dodoo endà egpelikù da dutu, enù ka ungayà da polo mugpà da diyà sa menuwa uman pa mepion dutu langit dò. Huenan di, netuwan Nemula i sa keumow da kenagdi sa Nemula egpigtuuwen da, enù ka tinapay di dé egbael sa menuwa kenà da mugpà.

¹⁷⁻¹⁸ Na, netiigan ta igpasad i Nemula diyà si Ablaham dumuen sa medoo tugod di danà sa anak di, si Isak. Agulé, egoh i Nemula egtepeng sa kepigtuu i Ablaham, sinugù di anì imatayan di sa anak di, si Isak, anì lagà ibegay di diyà si Nemula. Dodoo, meeles doo sa kepigtuu i Ablaham diyà sa igpasad i Nemula, huenan di endà eg-eked di eg-imatay sa anak di.
¹⁹ Enù ka egpenemdemen di amuk mematay Isak i, megaga i Nemula doo umenaw sa nematay. Tuu ma doo, lagà inenaw i Nemula Isak i, enù ka imatayan i Ablaham hedem amuk endà hinawidan i Nemula duu.

²⁰ Hediya ma, migpigtuu ma Isak i diyà sa igpasad i Nemula, enù ka tinulon di diyà sa duwa anak di, si Hakob owoy si Isaw, sa egoh da mebegayan mepion kani.

²¹ Hediya ma, migpigtuu Hakob i, enù ka egoh di buyu dé egkematay, tinulon di diyà sa duwa béké di anak i Hosé sa egoh da ma mebegayan mepion kani. Hê, egpetuyuh diyà sa tuked di owoy eg-looen di Nemula i danà sa igpasad di kenagda.

²² Hediya ma si Hosé, danà sa kepigtuu di egoh di buyu dé egkematay egoh anay, tinulon di meuma kani sa kelegkà sa langun tugod i Islaél kedu diyà tanà Igipitu. Huenan di, igsasà di diyà kenagda anì uwiten da ma sa medoo tuelan di amuk lumegkà da diyà Igipitu.

²³ Hediya ma, migpigtuu ma sa emà i Mosis owoy sa inay di, enù ka apiya di pa igsugù sa ulu-uluh tanà Igipitu imatayan sa langun maama anaken etaw Hudiyu, endà doo nelimedangan da. Egoh i Mosis miglesut, iglidung da polo taman telu gebulan anì endà meimatayan di, enù ka hinaa da metolol sa palas di.

²⁴ Hediya ma, migpigtuu ma si Mosis. Egoh di mipedu dé, sinalidan di sa mepion keugpà di diyà sa dalesan sa anak ulu-uluh tanà Igipitu, enù ka endà meiyap di amuk eg-ingadanan da anak sa bayi anak i Palo.
²⁵ Iya polo sa penemdem di uman pa mepion amuk mekeunut diyà sa medoo etaw i Nemula egkepelihay, huenan di eg-ekedan di sa keiyap sa etaw takà egbael salà enù ka netiigan di medelamet mekedan iya wé keiyap

da. ²⁶ Apiya di pa mebaluy tigtu kumawasà dutu Igipu dò, iya polo sa penemdem di uman pa mepion amuk mepeumàumaan danà di egpigtuu meketuu sa igaipasad i Nemula denu sa Tigtu Datù peangayen di kani diyà tanà. Diyà sa penemdem i Mosis, uman pa mepion iya wé enù ka egaangat-angatan di sa untung ibegay i Nemula kani diyà kenagdi. ²⁷Danà sa kepigtuu di, endà nelimedangan Mosis i sa kebulit sa ulu-uluh tanà Igipu kenagdi egoh di miglegkà dahiya. Apiya di pa tigtu melikut sa inukitan di, endà doo migpelikù di enù ka lagà hinaa di Nemula i, sa Nemula endà mehaa ta duu. ²⁸Danà sa kepigtuu di ma, tinulù di sa medoo duma di etaw Hudiyu anì mimatay da kebilibili owoy itagù da sa depanug diyà sa selat dalesan da anì endà mematay sa lebì lawa anak da danà sa egsugìsuguen i Nemula pineangay di anì mimatay sa langun lebì lawa etaw dutu Igipu dò.

²⁹Na, danà sa medoo tugod i Islaél migpigtuu, migbatas da sa Melalegà Dagat egoh di Nemula migsekawang sa dagat. Lagà sa tanà netikal sa inukitan da. Dodox sa medoo etaw Igipu eglohot kenagda, egoh da egbatas hedem, nelened da langun enù ka sinedelagcup i Nemula dema sa dagat sinekawang di.

³⁰Hediya ma, migpigtuu ma sa medoo etaw Hudiyu egoh da miggila diyà sa medoo kuntelà da egoh anay. Huenan di, linibet da sa kutà menuwa Héliko segulè uman agdaw taman pitu agdaw, hê petow dé nepilay iya wé kutà anì atuwan da sa medoo etaw Héliko. ³¹Duen ma sa bayi dahiya tegepediyangdang, si Lahab. Egoh i Hosuwa migsugù sa duwa etaw migpekuhi sa menuwa Héliko, mepion sa adat i Lahab diyà kenagda owoy tinabangan di ma. Huenan di, danà di migpigtuu, endà nekelapeg di diyà sa medoo tegeHéliko endà egpigtuu pinigtamayan i Nemula.

³²Duen pa sa tulonen ku hedem diyà keniyu denu sa medoo liyu etaw migpigtuu egoh anay, dodox kulang sa ulas ku egtulù keniyu ini egoh di denu kenagda, iling si Gidiyon, si Balak, si Samson, si Hépta, si Dabid, si Samuwél, owoy sa medoo liyu tegesugkow i Nemula egoh anay. ³³Danà da migpigtuu diyà si Nemula, tinabangan di kagda. Huenan di, duen etaw mig-atu diyà sa medoo ulu-uluh kuntelà da, owoy duen ma etaw metudà sa keipat da sa medoo etaw da, owoy duen ma liyu etaw migsakem sa igaipasad i Nemula diyà kenagda danà sa kepigtuu da. Duen ma etaw nekepetigem ebà sa liyun, huenan di endà nehemued da. ³⁴Owoy duen ma etaw egpigtuu endà nedraig da diyà sa dakel apuy, owoy duen ma etaw endà neimatayan da danà sa kuntelà da. Duen ma etaw endà duen egkegaga, dodox tigtu migkebagel da polo danà sa kepigtuu da. Duen ma etaw endà nelimedangan da eggila, huenan di mig-atu da diyà sa medoo kuntelà da kedu mediyù dò eggila kenagda. ³⁵Owoy duen ma bayi egpigtuu, huenan di mig-enaw sa anak da nematay.

Duen ma medoo liyu etaw egpigtuu nesikem da. Apiya di pa nepelihay da taman egoh da nematay, endà doo eg-eked da egpigtuu, enù ka ungayà da enawen i Nemula kagda anì mekeugpà da diyà kenagdi taman melugay. ³⁶Duen ma liyu etaw egpigtuu pineumàumaan da owoy tinapes da, owoy duen ma etaw pinolot sangkalì owoy nebilanggu da. ³⁷Duen ma liyu etaw egpigtuu nematay binuung batu, owoy duen ma etaw tinagped eget sa lawa da owoy duen ma tinigbas da sundang. Duen ma etaw egpigtuu tigtu nepasangan da enù ka endà duen ginis da liyu daa sa kunul kambing ataw ka kunul kebilibili. Endà ma duen kaenen da, owoy tigtu da nelikutan owoy pinelihay da ma etaw. ³⁸Duen ma liyu etaw egpigtuu hinemagawan da kedu diyà sa tigtu menuwa da. Huenan di, egtimbultimbul da diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà sa medoo getan, owoy eg-ugpà da daa diyà ilib owoy diyà takub. Iya sa nebaelan sa medoo etaw egpigtuu enù ka uloy etaw da daa diyà sa kehaa etaw endà egpigtuu, dodox tigtu mapulù da polo diyà sa kehaa i Nemula.

³⁹Na, apiya di pa netuuwan Nemula i diyà siini langun etaw egpigtuu, endà doo nesakem da duu sa igaipasad di diyà kenagda. ⁴⁰Enù ka duen sa ukit uman pa mepion pinenemdem i Nemula, enù ka iya sa uyot di mekelapeg ki ma diyà siedò medoo etaw egpigtuu. Huenan di, endà pa igaipetuu di duu sa igaipasad di diyà kenagda egoh anay taman endà mekelapeg ki ma diyà sa langun etaw mekesakem sa mepion ibegay di.

Si Nemula Sa Emà Ta

12 ¹Na, medoo temù sa etaw migpigtuu diyà si Nemula egoh anay, huenan di igaipetiig da diyà kenita tigtu kesaligan Nemula i. Na, lagà sa keseukuyaay sa kepangunut ta diyà si Nemula, huenan di mepion amuk kedanan ta sa langun mekealang kenita, lagà sa ebaelan sa etaw egsekuyaay egletu. Sumabuh ki mael salà sa lagà nekepolot kenita, owoy umudes ki ma lagà sa keletu taman endà mekeuma ki diyà sa ketamanan di. ²Peelesen ta ma sa kesalig ta diyà si Hésus, enù ka kagdi sa keduwan sa kepigtuu ta owoy guluben di ma. Tinigkelan di sa egoh di igaipetuk diyà sa kayu igaibugsud, owoy endà ma memala di diyà sa kepatay di, dodox iya polo sa egpenemdem di sa kekeanggan di amuk meubus sa langun kepelihayan di. Agulé egpenuu dé ini egoh di denu kuwanan i Nemula enù ka Datù dé dutu.

³Na, tigtu medaet sa kelikutan neukitan di, enù ka pineumàumaan sa medoo etaw tegebael salà kagdi i. Huenan di, takà yu penemdem kagdi anì endà mesemeck yu mangunut diyà kenagdi amuk duen sa kelikutan yu. ⁴Enù ka netiigan yu apiya di pa eg-eked yu dé egbael salà, endà pa duen etaw diyà keniyu neimatayan danà di egpigtuu. ⁵Yoko egkelipeng duu sa igaipetuk i Nemula diyà kenita i medoo anak di. Taa yu siini kagi di igpesulat, guwaen di,

“O anak ku, yoko egpeulan duu sa keindaw ku keniyu.
 Apiya di pa egpigtamayan ku kiyu,
 yoko doo egkesemek ka egpangunut diyà kenak.
⁶ Enù ka indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku,
 owoy pigtamayan ku ma sa langun etaw inanak ku
 amuk egbael da medaet.”^b

⁷Huenan di, amuk duen sa kelikutan nekeuma diyà keniyu ini egoh di, tigkeli yu dé, enù ka iya sa ukit i Nemula eg-indaw keniyu. Amuk eg-indawen di kiyu, netiigan yu doo kiyu sa anak di, enù ka endà duen sa batà endà eg-indawen emà di duu. ⁸Hediya ma si Nemula, eg-indawen di ma sa langun anak di. Amuk endà eg-indawen di duu kiyu, beken kiyu sa anak di owoy beken kagdi sa Emà yu, dodox lagà yu polo sa anak tanà. ⁹Na, eg-adatan ta sa emà ta diyà siini tanà, apiya di pa egpigtamayan da kita. Huenan di, mepion amuk uman pa dakel sa uyot ta egpangunut diyà sa Emà ta dutu langit dò, enù ka amuk egpangunut ki diyà kenagdi, begayan di kita sa lalù endà meelut di. ¹⁰Na, sa emà ta diyà tanà, endà nelugay sa kepigtamay da kenita enù ka taman daa sa mepion netiigan da. Dodox sa Emà ta diyà langit, iya sa pesuwan di eggigtamay kenita anì kumepion ki anì kumetiengaw ki ma iling sa hagdi ketiengaw. ¹¹Amuk egpigtamayan di kita, tigtu ki mebukul enù ka melikut sa egkeukitan ta. Dodox duen doo sa untung ta amuk tinulù ki dé danà sa kepigtamay di kenita, enù ka migketiengaw dé sa adat ta owoy tigtu melanh ma dé sa pedu ta.

Ini Sa Mepion Adat Igsasà Di Diyà Kenagda

¹²Na, yoko egkesemek ka egpangunut diyà si Nemula apiya di pa egkelikutan yu. Pebagel yu polo sa pedu yu owoy peeles yu ma sa kepigtuu yu diyà kenagdi. ¹³Petudà yu ma sa adat yu anì endà mekeamu sa duma yu melungoy kepigtuu anì kumeeles polo sa kepigtuu da.

¹⁴Na, baeli yu sa taman egkegaga yu anì melanh sa keugpà yu langun. Owoy udesi yu ma ilingi sa metiengaw adat, enù ka endà duen etaw mekeugpà diyà si Nemula kani amuk endà metiengaw da. ¹⁵Tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu umeked sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula. Amuk hediya, lagà sa keluwen mekehilu iya wé etaw, enù ka ebgogowen di sa medoo etaw egpigtuu anì meenggat da ma egpekebael salà. ¹⁶Tulik yu ma anì endà duen etaw diyà keniyu ebgigà, owoy anì endà ma iniyugan yu duu Nemula i lagà sa binaelan i Isaw egoh anay. Apiya di pa sakemen i Isaw hedem sa igpasad i Nemula danà di kagdi sa lebì lawa anak sa emà di, igsambì di polo diyà sa kaenen daa sa hagdi egkegaga danà di lebì lawa enù ka egpeketus. ¹⁷Netiigan yu ma egoh

^b 12:5-6 Basa ko Milantek Kagi 3:11-12

di nelugaylugay, ungayà di hedem isimbà sa emà di diyà si Nemula anì mebegayan sa mepion. Dodoo endà mebaluy di enù ka endà dé mepelumanan di duu sa binaelan di, apiya di pa tigtu egpehiduhidu danà di egsinegaw.

¹⁸Na, tigesa sa ukit ta mangay dumapag diyà si Nemula ini egoh di diyà sa ukit sa medoo tupù ta egoh anay. Enù ka iya sa ukit da migdapag diyà si Nemula sa hinaa da diyà sa getan Sinay eglegleg, owoy migdeleman ma danà sa dakel alung owoy tigtu meleges ma sa kelamag.

¹⁹Dinineg da sa metaled dagì tegbuli owoy sa metaled kagi i Nemula. Egoh da migdineg sa kagi di, migpegeni da anì endà muman di mikagi enù ka nelimedangan da temù. ²⁰Nelimedangan da danà sa kagi di eghawid kenagda, guwaen di, “Amuk duen etaw ataw ka hinagtay daa eg-utuh diyà siini getan, meimatayan doo buungen batu.”^c ²¹Na, tigtu da nelimedangan danà iya wé hinaa da egoh iya, enù ka apiya si Mosis, eglukub gaa enù ka nelimedangan ma.

²²Dodoo kita, beken dé hediya sa keangay ta egdapag diyà si Nemula, enù ka lagà ki polo eg-angay dapag diyà sa Getan Siyon, sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà, sa Nemula melalù taman melugay. Iya sa menuwa diyà langit pinengadanan Magtu Hélusalém, sa menuwa kenà sa ngibungibuan egsugusguen i Nemula takà eg-olò kenagdi. ²³Eg-angay ki ma egdapag diyà sa medoo muna anak i Nemula egkesetipon nekesulat sa ngadan da diyà langit. Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Nemula, sa tumepeng sa binaelan sa langun etaw, owoy eg-angay ki ma egdapag diyà sa langun etaw nematay egpigttuu, sa medoo etaw pinetiengaw i Nemula danà di nekedan sa adat da medaet. ²⁴Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Hésus, sa Datù ta atung mig-antang sa magtu ukit ta dumapag diyà si Nemula, enù ka danà sa depanug di, igkayas di sa salà ta. Iya tandà sa depanug di sa kehidu i Nemula kenita, beken lagà sa depanug i Abel egoh anay tandà sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà si Kain mig-imatay kenagdi.

²⁵Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi i Nemula. Yoko eg-eked duu, enù ka sa medoo tupù ta egoh anay, endà egdinegdinegen da duu sa kagi i Nemula igsugkow i Mosis diyà siini tanà, huenan di pinigtamayan i Nemula kagda. Amuk endà nekeiwod da sa kepigtamay di egoh anay, labi pa kita i, endà mekeiwod ki sa kepigtamay di amuk endà egpangunutan ta duu sa inikagi di kedu langit dò. ²⁶Egoh anay egoh i Nemula mig-ikagi diyà sa medoo tupù ta diyà Getan Sinay, miglanuhen sa tanà danà sa kagi di metaled. Dodoo duen doo sa igapasad di, guwaen di, “Meuma kani sa kepelanuhen ku, dodoo beken tanà daa sa pelanuhenen ku, pelanuhenen ku ma sa langit.”^d ²⁷Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta lumanuhen

^c 12:20 Basa ko Éksodo 19:13 ^d 12:26 Basa ko Hagiyo 2:6

kani sa langun eghauwen ta owoy mekedan da ma. Amuk hediya, iya daa sa mesamà sa langun endà dé mekedan di taman melugay.

²⁸Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka melalù ki taman melugay diyà sa kedadù di endà dé mekedan di. Datuen ta ma kagdi iling sa uyot di diyà kenita, owoy adatan ta ma danà ta egkelimedangan meketipay diyà kenagdi. ²⁹Enù ka sa Nemula egsimbaan ta, lagà sa tigtu dakel apuy sa kepigtamay di etaw.

Ini Sa Adat Kenà I Nemula Metuuwan

13 ¹Na, umani yu pa sa kesehiduway yu sa medoo duma yu egpigtuu. ²Yoko egkelipeng duu eg-adat sa etaw egtebow diyà keniyu endà egkilaen yu duu. Salui yu kagda, enù ka duen etaw migbael iya wé, dodoo endà netiigan da duu amuk egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit sa etaw eglengeñ diyà kenagda. ³Owoy yoko egkelipeng duu egtabang sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu. Ipat yu mepion lagà kiyu ma nebilanggu. Owoy tabangi yu ma sa medoo etaw egpigtuu egkepelihay, lagà mendaan sa niyu lawa nepelihay.

⁴Na, adati yu langun sa kesesawaay yu. Yoko egbigà duu sa sawa duma yu, enù ka mepigtamayan i Nemula doo sa langun etaw egbigà owoy sa etaw neseuma sa lawa da sa etaw beken sawa di.

⁵Tulik yu ma anì endà subela sa pedu yu diyà sa pilak. Dodoo keanggan yu daa polo diyà sa niyu daa langun taman, enù ka duen sa kagi i Nemula, guwaen di,

“Endà dé salidan ku kiyu,
 owo yu endà ma iniyugan ku duu kiyu.”^e

⁶Na, danà i Nemula sa egsaligan ta, mekeikagi ki, guwaen ta,

“Si Datù Nemula sa egtabang kenak,
 huenan di endà dé melimedangan a,
 sumalà dé egbaelan sa etaw daa diyà kenak.”^f

⁷Na, yoko egkelipeng duu sa medoo ulu-ulu migtulù keniyu sa kagi i Nemula egoh anay. Penemdem yu ma sa mepion binaelan da egoh da endà pa nematay, owoy ilingi yu ma sa kepigtuu da. ⁸Endà mehalì di Hésus Kelistu i, enù ka tapay doo nesetepeng edung egoh anay taman ini egoh di owoy taman melugay. ⁹Huenan di, yoko egpigtuu duu sa tegudon endà iling di sa tuu tegudon igtulù diyà keniyu. Mepion polo amuk kumeeles sa kepigtuu yu danà sa ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. Dodoo endà kumeeles di amuk egpangunut yu diyà sa medoo uledin da denu sa kaenen eghawidan da, enù ka endà metabangan ki danà iya wé uledin.

¹⁰Dodoo, nematay Hésus i enù ka tinigtuwan di sa salà ta, kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo sa medoo etaw egpangunut diyà sa uledin

^e 13:5 Basa ko Dutilonomiyu 31:6 ^f 13:6 Basa ko Isalem 118:6

igsugkow i Mosis denu sa keimatay da hinagtay diyà sa simbaan Hudiyu, endà mekeunut da diyà kenita i etaw inalukan i Hésus denu sa salà ta.

¹¹ Amuk eg-imatay hinagtay sa Tigtu Ulu-ulü Hudiyu Tegesimbà, uwiten di sa depanug dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula anì metigtuwan sa salà binaelan etaw. Dodox sa lawa sa hinagtay inimatayan, ipeliyu da diyà sa menuwa owoy ulowen da dutu. ¹² Hediya ma sa nebaelan i Hésus, enù ka nematay ma diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy sa hagdi depanug sa igkayas sa salà langun etaw. ¹³ Huenan di, nelaun ki dé diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis. Mangay ki ma diyà si Hésus diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy endà ma melimedangan ki amuk mepelihay ki danà ta nesesebaen si Hésus lagà sa hagdi mendaan nepelihayan egoh anay.

¹⁴ Metigkelan ta doo sa lihay ta, enù ka endà melugay ki mugpà diyà siini tanà, enù ka iya polo sa eg-angat-angatan ta sa tigtu menuwa ugpaan ta kani dutu langit dò. ¹⁵ Na danà i Hésus, duen sa ibegay ta diyà si Nemula, sa keolò ta kenagdi taman melugay, enù ka takà ki egtulon diyà etaw sa mepion egbaelan di diyà kenita. ¹⁶ Na, yoko egkelipeng duu sa kebael yu mepion diyà sa medoo duma yu owoy sa kesetabangay yu ma, enù ka iya lagà sa ibegay ta diyà si Nemula sa kenà di metuuwan.

¹⁷ Na, pangunut yu diyà sa medoo kaunutan yu owoy adati yu ma kagda, enù ka sinugù i Nemula kagda anì ipaten da kiyu i etaw egpigtuu, owoy meketulon da ma kani diyà si Nemula denu sa keipat da keniyu. Amuk egpangunut yu diyà kenagda, tigtu meanggan da denu sa galebek da. Dodox amuk endà egpangunutan yu duu, mesemek da doo tumulù keniyu, huenan di endà ma metabangan yu.

¹⁸ Na, simbai yu ma kami takà diyà si Nemula. Netiigan ké doo endà duen sa binaelan ké mesibolow etaw, enù ka iya daa sa uyot ké takaan ké egbael sa mepion anì metuuwan Nemula i diyà kenami. ¹⁹ Owoy tigtu a egpegeni anì isimbà yu ma aken anì medelamet a mendaan mekepelikù diyà keniyu.

Ini Sa Igsimbà Di

²⁰⁻²¹ Na, inenaw i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta egoh di nematay. Danà sa depanug di miglesut, iya sa tandà di sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula taman melugay. Huenan di, si Hésus sa lagà mepion tegeipat kebilibili, owoy lagà ki sa kebilibili eg-ipaten di. Egsimbà a diyà si Nemula, sa egpelanh pedu ta, anì mebegayan di kiyu sa langun igtabang di anì mekegaga yu mangunut diyà sa hagdi uyot. Egsimbà a ma anì tabangan di kiyu danà i Hésus Kelistu anì mebaelan yu sa langun galebek kenà di metuuwan. Huenan di, meolò Hésus Kelistu i taman melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi Di

²² Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku dinegdineg yu siini langun kagi igsulat ku diyà keniyu anì metabangan yu, enù ka endà iseg

di metaes siini sulat ku diyà keniyu. ²³Ungayà ku ma metiigan yu nelaun dé diyà bilangguwan sa duma ta egpigtuu, si Timotiyu. Amuk medelamet tumebow dahini, uwiten ku kagdi amuk mangay a diyan.

²⁴Na, tulon yu sa mepion pedu ku diyà sa medoo ulu-uluh yu owoy diyà sa langun etaw i Nemula dahiya. Hediya ma sa medoo duma ta tegeItaliya egpigtuu, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

²⁵Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula.

Na, taman iya daa.